

Locuinta Redactorului

si
 Cancellaria Redactiunii
 e in
 Strada tragatorului [Ló-
 vészata], Nr. 8.

Scrisorile nefrancate nu se voru
 primi decât numai de la corespun-
 dincii regulari ai „Federatiunii.”
 Articlii trimisi si nepublicati se
 voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
 Pre trei lune . . . 3 d. v. a
 Pre siese lune . . . 6 „ „
 Pre anulu intregu . . . 12 „ „
 Pentru Roman'a:
 pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
 „ 6 lune 16 „ = 16 „ „
 „ 3 — 8 „ = 8 „ „
 Pentru Inscritiuni:
 10 cr. de linia, si 30 cr. taxa a tim-
 brale pentru fiecare publicati-
 une separatu. In loantu deschiu
 20 cr. de linia.
 Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 4/16. martiu, 1872.

Intentiunea guvernului ung. d'a se servi de lovitura parlamentaria, numai ca se si pota ajunge scopulu, se dede de golu in sedintia de Joi a camerei, candu se presentă legea relativu la organizatiunea capitalei Bud'a-Pest'a. Ministrulu presedinte Lónyay propuse, că, acesta lege atatu de urgente se se primesca „en bloc” dupa testulu ce se va formulă de cătra comisiunea centrale. Acesta propunere produse immensa agitatie si profunda sensatiune intre deputatii oppositiunii, precandu majoritatea guvernamentale dede expresiune vna de aprobare si adesiune. In mediulocu tumultulu se redică in fine dep. Col. Tisa si protestă in contr'a acestui attentatu, prin care guvernulu vre se lovesca parlamentarismulu. Opusetiunea semtia si prevedea că acesta propunere este passulu cellu d'antău dupa care ar urmă nesmintitu si altii, de aici energioasele protestatiuni. D. Lónyay calculasse, că urgentia proiectulu de lege pentru impreunarea si organizatiunea capitalor Bud'a-Pest'a, fiindu recunoscuta si de cătra oppositiune, succedendu-i a scoate la calle primirea in bloc, estu-modu se va poté creá unu precedentu pentru celalalte proiecte alle guvernului, dar' calcululu au fostu gresitu si curs'a nu prinsu. Oppositiunea este resoluta d'a se folosi de tote mediulocele de cari pote dispune, spre a face imposibile votarea legii elect. si a prolongirii sesiunii letali, si cu tote că sedintiele, in urm'a concluziunii, se continua si dupa a media-di, ea nu slăsece cu oratiunile neterminabili, asié d. e. incepu se eri debaterile generali, tota diu'a oratoriu vorbira numai a supra titlului legii elect. si se se inchiatu discutatiuni, si se se continue in ca luni si pote marti-a viitoria. Unde sunt ca paragrafi cei multi? pentru a caroru desabare, urmandu-se precum s'a inceputu, abis ar' unge de doue ori atāt'a tempudecātu despune inca camer'a pana la inchierea sesiunii actuale. Se vorbesce iatate căpana acum despre unu compromissu ce-se a face dupa suatulu lui Deacu. Se dice că dispolverea camerei nu mai intra in combinatiunile ministeriului, pentru că ar' fi reprobatu-o insu si omnitoriu. Partia guvernamentale, pentru că se se mai electrisiede si că se se impedece descompunerea ei, inscena unu felu de jocu teatrale, lese adeca deputatiune de 18 membri, pre cari spedu la marele profetu allu partitei la Deacu, pre a-lu fericitá, spre a-i depune omagie si spre lu rogá că se-si puna in lucrare tota intelleptanea pentru a o scapá d'in labirintulu in care se afla rătăcita. Oraclulu au vorbitu cu strefa tinăresca, dar' au vorbitu numai in genere si cu tulu despre alte lucruri, nu cari sunt la ordinea zilei. Se pare că betranulu Cutiovlachu este desastatu de rolulu ce i dá partia sa; prestigiulu vechiu au slabitu, si ne indoim că oraclulu este in stare a electriá cadavrulu ce se chiama partia deachiana.

Intre mediulocele, de cari se servece majoritatea guvernamentale cu scopu de a face presune a supra oppositiuni magiare, trebuie se aminu si strefliculu d'in „Pesti Napló.” Acestu organu ficiosu ally guvernului dice in nr. seu d'in 15 mart., c. urmatoriele: „Deputatii nationali au decisu a nu luá parte la strike-ulu stangei, vomu dovodi. — asié grai- — că noi scimu apretiu mai bine parlamentarismulu si că suntemu mai maturi pentru d'in-ulu decâtu magiarii.” Câte cuvinte atăe scorniare. Ciubulu deputatoru nationali n'au decisu nemica in asta privintia, precum preste totu preacinu decide, pentru că patimesce de paralisia, ar' neci a fara d'in clubu, deputatii nationali nu au ingagiatu la nemica, stă in voi'a libera a fiesce arui-a d'a luá, seau a nu luá parte la desbaterile supra obiectulu ce stă la ordinea zilei, daca au luat in parte pana acum, seau neci că voru lá, este, că nu prevedu neci unu folosu, apoi sunt agustati vedindu pornirile reactionarie alle guvernului si a partitei salle in tote cestiunile de reforma, era in privintia Transsilvaniei: sustinerea bicinitatii. Corifeii oppositiunii spunu, că au cerutu a induplecá pre ministrulu pres. Lónyay d'a strage d'in legea elect. partea relativu la Trans-

silvani'a si a face că paragrafi respectivi se se formulede pre basea legii elect. d'in Ungaria, a nume comitatele se se imparta in cercuri elect. Lónyay respunde, că acést'a neci de cătu nu se pote si daca voru unu compromissu, d'in acellu-a trebuie se lipsesca punctulu acestu-a. Oppositiunii sunt mai onesti decâtu că se se josoresca a primu asemenea transactiune.

Negotiatiunile a supra impacatiunii galliciane se urmedia, dar d'in cursulu lor se vede că nu este datu cabinetulu auerspergianu a deslegá această cestiune. Multumirea unei natiuni nu se decretdia de susu in josu, ci se mediulocece de josu in susu.

In adunarea nat. a Franciei diu'a de 11 mart. a. c. fu era di de smintela. La ordinea zilei era motiunea (lui Ducrot) pentru persecutarea deputatoru P. Lefranc si Rouvier, cari si-permisesse a vorbi in osebite diurnale cu despretiu de majoritatea adunarii. Comisiunea ad hoc propuse camerei a se da aspra infruntare lui Lefranc, era Rouvier se se dee in judecata. Dep. Cazot apera libertatea parlamentaria observandu, — că aici nu guvernulu cere persecutarea ca si cu celle 10 diurnale, ci insa-si camer'a passiesce pre callea cea odiosa si periculosa candu tinde a se preface curte judecatoresca spre a-si resbuna. Veteranulu generalu Changarnier adressa camerei urmatoriele cuvinte caprareci, „accordati in acestu casu amnestia de apretiuiri si renunciati la resbunarea de care n'aveti trebuintia.” Raportorulu comisiunii dechiara că este cu totulu d'acesta parere si că retrage propunerea comisiunii, inlocuindu-o cu acést'a „camer'a conformu a sintelei. Dreptu a cerea inchiareadiscusiunii, etang'a dechiara inadmissibila motiunea. Dep. Bonchet propune in locu de amnestia despretiurii a se dice amnestia demnitatii; — Lefranc si Rouvier respingu cu indignatiune amnestia lui Changarnier, in fine, dupa ce presedintele se mai ostenise a clopoti, propunerea motivata se primu cu majoritate insemnata. — Principele de Vales (d'in Anglia) avu placerea, că ospe, d'a fi marturu acestei scene tu multuose si a silnicei purcederi a majoritatii camerei. Pre asta calle precipisia se afla porniti si mamelucii guvernamentali d'in camer'a Ungariei.

Diariulu „Wanderer” in nr. 74. dice că au primitu impartesfri demne de credientu despre tractatulu defensivu inchiatu intre Italia si Prusia si că in momentulu de facia se negotiedia la Petropole despre asociarea Rusiei la acestu tractatu. Completarea aliantiei trinitarie are se urme die in scurtu si se mai dice că aliantia defensiva are se devina acusi ofensiva si că apoi nou'a Triarhia, usurpandu locul vechiei Pentarchie, va esecutá nou'a charta a Europei, care a si inceputu a cerculá. „Wanderer” dice că asta aliantia este nu atatu in contr'a Franciei cătu mai multu in contr'a Austriei, si că pre nou'a charta jumetate d'in imperiulu austriacu este, ca provincia a imperiului nemiescu, ingraditu in unificatori'a colore veneta a statulu prussianu. Italia ar' primu recompensatiune: Nizza, Sabaudia si insula Corsica de la Francie, si districtulu tridentinu d'in Tirolu, precum si una parte a Istriei de la Austria. Bunu Geschäft, dar' jupahulu triarciu Muscanulu ce ar' inghiat? Brrr! . . . Vai de Italia, de se va insoci cu lupulu si cu ursulu, că-ci in urma va plati scumpu tovaresia cea talharesca.

† Giuseppe Mazzini.

Scirea despre morte a lui Mazzini s'a constatat pre deplinu. Dupa unu telegramu d'in Rom'a, publicatu in unulu d'in numerii antecedenti ai diariulu nostru, in sedintia de la 11. l. c. a camerei italiene mai multi deputati d'in tote fractiunile propusera, că camer'a se dee expresiune profundei sale doreri pentru trecerea d'in vietia a lui Mazzini. Presedintele tienu apoi una cuventare, in care accentua meritele lui Mazzini ca scrietoriu, patriotu mare si promovetoriu zelosu alu unitatii si nedependintei Italiei, si, in fine, Camer'a accepta unanimu propunerea de mai susu.

Mazzini, fiulu unui medicu forte ayutu, s'a nascutu in 28. iunie 1808 in Genev'a. Dupa una educatiune forte atenta, care lu-a inavutitu cu cunoscintie vaste mai alesu in

sciintele frumose, elu se consacra revolutiunii inca d'in fraged'a sa teneretia. Spre a-si poté propaga ideele, elu infintia in locul nacerii sale unu diariu, pre „Indicatore Genovese,” si dupa putiene dille suprimandu-se acesta folu, se duse la Livorno, unde redacta pre „Indicatore Livornese.” Dar' neci diariulu acestu-a nu se bucura de vietia pre lunga, de-ora-ce Mazzini, precum i s'a respunsu la gravaminele sale, avea „idee pre audace si stilu pre vivace.” Pre tempulu revolutiunii franceze d'in iuliu elu se affa in Genev'a, de unde fu transportatu la Savona d'impreuna cu mai multu patrioti de ai sei. Dupa una investigatiune de cinci lune, in care nu s'a potutu areta neci unu crima contr'a lui, tribunalele, ce e dreptu, lu-au eliberatu, dar' politia l'a incurgiuratu d'in tote partile cu spioni, estu-modu, incatu trebuie se se accepte in totu momentulu, că la cea mai neinsemnata presupunere se devina de nou incarceratu. Elu fugi de aici si se duse la Marsilia.

Aici, asié dara pre pamenta francesu, infintia desu numit'a asociatiune „La giovine Italia” (Italia juna), care si-a propusu unirea peninsulei apenine in una republica unita. Alungatu d'in Francie elu se duse cu tenerii sei amici, cari i erau devotati cu fanatismu, in Elvetia. Acolo se grupara in giurulu lui tote elementele extreme ale Europei, fara differentia de nationalitate, si cu acesta legiune mica de barbati entusiasmata facu una eruptiune in Savoia, carea reusi forte reu si avu de urmare essilarea lui de pre territoriulu federatiunii, era in Sardinia fu condamnatu la morte per contumaciam.

De la anulu 1834 pana la 1842 Mazzini rătăci preotindenea. In anii acesti-a se exercita in artea d'a se mascá in totu modulu, si in acesta maiestria ajunse la perfectiune rara. In 1842 si-alesu Londra de siedementu stabiliu si totu una-data infintia unu diariu nou, pre „Il apostolato” cunoscintiele sale extra-ordinarie precum si prin neobositele sale agitaciuni cu incetulu si-sei face numele cunoscutu in tota lumea si se devina unu barbatu cu influentia mare pentru patria sa. Stricta supravegiare a guvernului angleu nimici adese-ori planurile. Dar' astutulu Mazzini scia se-si tocmesca tote lucrurile asié, incatu se nu se pota aduce neci unu argumentu contr'a lui. Incepu si pap'a de astadi ponteficatu in modu liberalu si nationalu, in 8 septembrie 1847 Mazzini i tramise una epistola, prin carea lu voca se se puna in fruntea miscarii revolutiunarie si se enuncie in publicu că: „Unitatea Italiei va fi una fapta a secului 19!” era celel. ite se le conceda lui Mazzini si amiciloru sei. Pap'a respunde cu unu protestu solemnu contr'a totororun acelu-a, cari i-aru profana numele si demnitatea apostolica, atribuindu-i promoverea revolutiunii.

In 1846 Mazzini trecu de nou in Italia. Unitatea simpla fara acceptarea revolutiunii nu convenia cu anim'a sa. In Milanu fu proclamatu de dictatore, dar' trebui se ceda terrenulu si se fuga in Elvetia. Preste putienu inchiaia in Livorno unu triumviratu, care se dissolvu prin occuparea Romei, in 2. iuliu 1849. Mazzini fugi de nou in Elvetia, si fiindu essilatu si de aici, se duse era la Londra. De aci tramise, că „presedintele comitetulu nationalu italianu,” Adunarii nationale franceze unu protestu contr'a distrugerii republicei romane. Patim'a si audacia cu care de aci iucolo facu propoganda revolutiunaria, credemu că sunt destulu de cunoscute, de ora-ce acést'a s'a intemplat mai multu in ceste doue decennie d'in urma, — dreptu-ace'a aci amintim numai emisiunea asié numitelor „Iosuri Mazzini-ane,” revolutiunea d'in Milanu d'in 1853, rescolla d'in Genev'a d'in 1857, si attentatulu lui Orsini contr'a lui Napoleonu III. d'in 1858.

La inceputulu resbelulu d'in 1859 elu sfatui amiciloru sei se se tiena passivi, că-ci nu i placea caracterulu monarchicu alu miscarii. Intre ace'a inse accepta faptele implinite prin recunoscerea suplenitoria a lui Victoru Emanuelu; dupa vulnarea si prinderea lui Garibaldi in Aspromonte, Mazzini dechiara in unu manifestu fulminat acestu pactu cu monarhia de nemicitu si se reintorse la agitaciunile sale republicane mai insufletitu de cătu ori candu alta-data. Italia perdú in Mazzini pre unulu d'intre cei mari barbati ai sei; si cum-că ea aprecieza pre deplinu marirea acestui barbatu, ni-o adeverece pre deplinu manifestatiunea de mai susu a parlamentulu italianu.

Confederatiunea Latina.

(Urmare)

VIII. In fine, diariulu nostru italianu d'in Macerata propune si unu asiementu constitutionale alu Confederatiunei Latine.

*) Vedi Nrii 15, 16, 19, 20, 21, 22, ai „Fed.”

Elu recunoșce că unificarea politică a națiunilor latine întâmpina multe dificultăți, pentru că mai făcuse din aceste națiuni se teme a nu fi cum-va atinsă câtă-si de pînă în libertatea acțiunii și în independența sa; și intru atîtă această gelozia rode Staturile latine, în cătu ele uita abisul ce stă înainte-le și în care pot să dispară cu totul popoli și guverne în beneficiul celor două gînti preponderante asta-di în Europ'a, slava și germana, și pară a fi mai bucurase a duce o viață precară de cătu a-si asigură pentru totu-de-a-un'a viitorul prin o scadere mai multă aparinte de cătu reale a autonomiei lor. De unde urmează, că asediamentul politic alu Latinilor caută a se întocmi în form'a cea mai liberă posibilă, asî în cătu făcuse d'in aceste Statu sî se veda remanendu totu în plenitudinea autorității lor de mai înainte, sîu, celu pucinu, perderea sî fă nesimțita în asemănare cu independența ce voru cascigă în faci'a Rusiei și a Germaniei. Prepotența de pînă acum a Franței faceă aproape imposibilă Confederațiunea latină. În urm'a evenimentelor d'in urma, puterile latine fiindu mai echilibrate, mai usor se pot apropiă și confederă în egalitate, cu reședința în Rom'a, capital'a naturală a toturor gîntilor latine.

Dacă poporele confederațiunii germane, bucurandu-se de aceea-si limba și literatura, de abîe asta-di, după atîtă timp, ajungu a formă unu Statu unitariu; apoi diferența limbilor poporelor latine e o garanție mai multă că legatur'a lor nu va potă trece vre odată preste limitele unei confederațiuni ratiionale și necesare.

Cari voru fi bazele constitutive ale acestui pactu federales, voru vedă poporele și guvernele lor, și unu publicistu nu potă eș aiba presumpțiunea de a le dictă de mai înainte. Cu tote acestea, va fi ertatu a aruncă ore-cari considerațiuni asupra acestui mare obiectu și barbatilor cari se preocupă de cătu-va timp de această chestiune, cea mai vitală pentru gîntile latine.

Constituțiunile confederațiilor lor, germane, elvetice și americane, nu voru potă servi de norma viitorii Confederațiuni Latine. De-si poporele germane vorbiau aceea-si limba, cu tote acestea, în Confederațiunea lor, principii Statuilor mici erău adevărați vasali în faci'a imperatului Germaniei, vasali mari la început, cari nu odată erău în stare să si amenintă diadem'a imperiale, vasali mici asta-di a caror putere nu mai depinde de cătu de la buna-plăcere imperială. În Elvetia apoi si în Statele-Unite ale Americii, veri-care ar' fi autonomi de care se bucura făcuse d'in Statuile confederate, guvernul uniunii e concentrat, și elu singuru exercita pre-înaltele drepturi maestatică.

De aceea-si făcuse d'in Statele confederate.

Materi'a e cu totul nouă, form'a constitutivă de asemenea va caută să fi de totu nouă și conforma ratiunii speciale a lucrurilor.

Noi, deci, lasandu neatinsă deplin'a libertate a Statuilor contraenți, amu vră unu organismu simplu și forte, care să nu aiba vră-o alta jurisdicțiune de cătu aceea de a ne apără contra pericolului ce ne amenintă de la Nordu, libere Statuile de a o desvoltă și mai departe dacă asî ar' cere binele și interesele lor.

Amu stabîl dar' în Rom'a în Capitoliu o reprezentanță a Statuilor latine într'unu Senatu unicu și în o putere executivă.

Senatul s'ar' compune d'in 102 senatori (pote prea multi); făcuse d'in Statuiri, micu sîu mare, ar' tramită unu contingent egale, asî în cătu, presupunendu că Statele confederate aru fi, după propunerea noastră, cele siése, Itali'a, Franța, Spania, Belgia, Portugalia și Roman'a, ar' tramită făcuse d'in ele câte 17 senatori, eligibili prin sufragiu directu și universale de cătu întregu corpulu propriei sale națiuni, er' nu după sistem'a micelor colegie electorale de asta-di; ei aru fi de o etate de celu pucinu 50 ani, barbati emeriti prin gravele și importante funcțiuni ce aru fi portatu în țîr'a lor; și, fiindu că aru fi chiamati la angustele funcțiuni ale unui senatu federales, misiunea lor ar' fi pre vietiă, aceea de a garantă, prin esperiențele lor ulterioare și prin lungulu exercitiu alu nobilei lor mandat, teritoriulu federales de invasiunea străina: nu mai pucinu că în anticulu senatu alu Romei, unde funcțiunile erău de asemenea pre tota vieti'a.

Senatu-consultele acestei reprezentanțe latine, ale carei atribuțiuni n'aru avé în vedere de cătu apărarea teritoriului comun, n'ar' avé autoritate de cătu după ce aru fi sancționate de cătu puterea executivă a Confederațiunii, compusa d'in 6 membri, câte unulu pentru făcuse Statu, și cu unu presiedinte alesu pre făcuse anu. Făcuse guvernul si-ar' numi reprezentantele seu pre langă puterea executivă, revocabile după buna plăcere Statului care-lu tramite. Acești înalti functionari nu aru sancționă actele Senatului de cătu în urm'a consimțimentului formale alu guvernului lor, asî în cătu senatu-consultele nu aru legă de cătu Statele cari le aru fi aprobatu.

Autoritatea puterii federales, circumscria în acesti termeni, Statele latine n'aru potă stă indiferenți pentru o organizațiune, care, respectandu omnipotența făcuse guvernul în parte ar' apără totu de o data cu vigore libertatea și independența toturor contra tentativelor de agresiune și concista.

Plini de încredere în viitoru, închiăiamu această interesantă temă cu cuvintele de auguriu ale „Federațiunii” d'in Pest'a:

Quod felix faustum que sit

pentru tote poporele latinătăii, întielegundu aci și pre cele d'in Transilvani'a, Bucovin'a și Basarabi'a, cari înca caută a fi restituite de cătu guvernele respective în drepturile lor antice istorice.

(Finea va urmă.)

Camer'a reprezentantilor Ungariei.

Siedintia de la 13. martie, 1872.

Presiedintele Paulu Somssich deschide siedintia la 10 ore a. m. Guvernulu a fostu reprezentatu prin ministrii: Lónyay, Tóth, Pauler, Bittó și Tisza.

Dupa verificarea procesului verbalu alu siedintiei trecută, presiedintele anunția una petitiune juridicțiunaria, care se trece la comisiunea petitiunaria d'impreună cu petitiunile presintate de deputatii I. Ciotta, M. Wahrmann Nicol. Fehér, Ios. Madarász, Eug. Madarász și Nicol. Jan-kovich.

Adamu Lázár interpelleza pre ministrulu de justiția, dacă are cunoscintiă despre ordinațiunea fostului ministru de justiția, emissa în an. 1870 în privința procedurii la espropriatiunile și conturbările de posesiune d'in Transilvani'a, carea violeza legea și periclitiza neindependența judicatorilor, și dacă are de cugetu a revocă această ordinațiune sîu a acceptă pasii ulterioari ai legelatiunii. — Interpellațiunea se va comunică ministului concerninte.

Fridericu Wächter interpelleza pre ministrulu de interne, candu voiesce să presinte proiectulu de lege despre organizarea fundului regescu.

Ministulu de interne, Vilhelmu Tóth, respunde că proiectulu d'in chestiune s'a statoritu degiă în consiliulu ministerialu și e gat'a spre a se presintă. — Interpellantele se dechiara multumitu cu respunsulu ministului și camer'a i'e actu despre elu.

Cont. Iuliu Szapáry presintă raportulu comisiunii centrale, relativu la proiectulu de lege despre prolongirea camerei de 3 la 5 ani. Raportulu se va tipări și distribui.

Raportorele comisiunii pentru esaminarea socotelor, Virgiliu Szilágyi, presintă raportulu despre socotelele camerei de la 1. iuliu pînă în 31. decembrie 1871. — Raportulu se va tipări și pune la ordinea dîllei.

Dupa ace'a camer'a trece la ordinea dîllei și continua desbaterea a supra propunerii lui Albertu Németh, relativă la durarea siedintierului.

Paulu Szontágh (d'in Csanadu) vede în intemplantu „Mordulu” se potă para „Jubla” sau „Mordulu”, și acestu-a e: compromissulu, transacțiunea. În fine oratorele si-reserva dreptulu d'a votă conformu stadiului, în care se va sfîș obiectulu la votare.

Adamu Lázár se redica și vră să vorbesca. — Presiedintele lu face atentu că a vorbitu una-data la obiectulu d'in chestiune, și după regulamentulu camerei nime nu potă vorbi de doue ore la unu obiectu. — Adamu Lázár dechiara, că a vorbitu numai la partea prima a propunerii lui Németh și acum'a voiesce să vorbesca și la partea a dou'a. (Strigări sgomotoase d'in drept'a. „Nu i e ertatu să vorbesca!”)

Ales. Almásy și Ales. Csánády ceru cuventulu pentru A. Lázár. — Presiedintele invita pre notariulu Széll să cetesca procesulu verbalu alu siedintiei de nopte, ace'a ce intemplantu-se, se vede că Adamu Lázár nu numai că n'a vorbitu la ambele părți ale propunerii lui Németh, ci cu privire la partea a dou'a a si presintatu unu amendamentu. (Strigări sgomotoase d'in drept'a: „Nu mai are cuventu!”) — Adamu Lázár cere să se cîtesca diurnulu siedintiei de nopte, și atunci se va aretă că oratorele are dreptu să vorbesca. (Strigări d'in drept'a: Se i se iee cuventulu!”) — Presiedintele chiama la ordine pre oratore.

Adamu Lázár se încerca a vorbi. — Presiedintele dice: Candu deputatul Maccellariu începuse a vorbi aici romanesce și continuandu chiaru și după a dou'a chiamare la ordine, presiedintele ceru și obtienă de la camera dreptulu d'a luă cuventulu de la oratore; — dreptu-ace'a întreba camer'a, dacă i concede să iee cuventulu de la A. Lázár. — De aci se escă una discuțiune viua și sgomotosă, carea se termină cu ace'a, că drept'a acceptă propunerea presiedintelui, care apoi luă cuventulu de la oratore.

Ludovicu Mocșáry pledeza pentru compromissu. După ce mai vorbescu Ignatiu Helfy, Ales. Horváth, Franciscu Domahidy, Ladislau Makray, Ioanu Vajda, Ionu Rónay și Urbanu Sipos, presiedintele submitte la votu propunerile făcute, și camer'a acceptă pre a lui Albertu Némethy, — deci candu nu se lucra în secțiuni se voru tiené doue siedintie, un'a de la 10 ore antemeridiane pînă la 2 pomeridiane, și cealaltă de la 5—8 ore ser'a; er' candu se va lucră în sestini, se va tiené numai una siedintia, de la 10 ore a. m. pînă la 3 d. m. Siedintia se închiăia la 3 ore d. m.

Siedintia de la 14. martie, 1872.

Presiedintele Paulu Somssich deschide siedintia la 10 ore a. m. Dintre ministrii au fostu presinti: Lónyay, Kerkapoly, Tóth, Bittó, Pauler, Tisza și Wenckheim.

Dupa verificarea procesului verbalu alu siedintiei precedente, presiedintele comunica una petitiune a districtului

Chioru, prin care se cere reducerea contribuțiunii pentru recolt'a cea rea d'in anulu espiratu. Petitiunea se trece la comisiunea petitiunaria. — După ace'a comunica, că terminele legale de trei dieci dîlle, rezervatu pentru presintarea protestelor ce s'aru face contra deputatului Guido Bauszner a espiratu, dreptu-ace'a deputatul d'in chestiune se verifica definitiv.

Eduardu Zsedényi, presiedintele secțiunii a siése, comunica, că secțiunea d'in chestiune n'a deliberatu înca proiectulu de lege, privitoriu la organizarea capitalei Bud'a-Pest'a, dreptu-ace'a invita camer'a că după media-di să nu tiena siedintia. — După una discuțiune scurta, camer'a acceptă propunerea de mai susu.

Dupa ace'a se presinta mai multe petitiuni, cari se trecu la comisiunea petitiunaria. Colomanu Ghyczy presintă petitiunea conferinței partitii stange, relativu la ietragerea proiectului de lege despre prolongirea dietei de la 3 la 5 ani. Se trece la comisiunea petitiunaria, și la propunerea lui Ghyczy se va pertrată de una-data cu proiectulu de lege respectivu.

Benianimu Guthy instra mai multe casuri despre unele esecutiuni ilegale și violente ale restanților de contribuțiune intemplate în cottulu Solnocului-interioru, și interpelleza pre ministrulu de financie, dacă are cunoscintiă despre această procedere ilegala a oficialilor respectivi, și dacă n'are, voiesce să-si cascige cunoscintiă și să apere pe cetățienii damnificati.

Ministru financiaru dechiara, că uniculu mediloc alu ministului, d'a se informă despre asemenea procedere ilegala a unor oficiali, e gravaminulu acelor-a caroruri li se face nedreptate. Oratorele spune apoi că d'in cottulu Solnocului-interioru au încersu asemenea gravamine și guvernulu n'a întârziatu d'a îndreptă ilegalitatea comisiunii. Despre celelalte casuri înscrise de interpellantele, oratorele n'are neci una cunoscintiă și neci nu voiesce să-si cascige de-ora-ce e detorința domnificatoru d'a informă guvernulu despre ilegalitățile comisse. — Interpellantele e multumitu cu partea prima a respunsului, dar' cu a dou'a nu.

Colomanu Tisza menționeza, că comitatulu Solnocului-de-midilocu a adresatu camerei o petitiune, în carea s'rogatu, că, camer'a să anuleze abuzurile comisse de comiteșii premu cu ocaziunea candidatiunii oficialilor. Camer'a a predata această petitiune ministului de interne cu insarcinarea să reporteze despre ea. — Considerandu înse că ministru nici pînă asta-di n'a reportatu; considerandu apoi că cu ocaziunea restaurațiunii comitii supr. și în alte comitate au abusat de puterea lor oficiale, de unu cu dreptu cuventu se potă deduce, că ei voru comite abuzurile și la alegerile de deputati, oratorele întreba pre ministrulu de interne: 1) Cugeta, si candu are de cugetu să presinte raportulu despre petitiunea comitatu lui Solnocului de midilocu? — 2) Aproba s'a sîu nu abuzurile-acele-au comisu comitii supremii în mai multe jurisdicțiuni, ocaziunea esercerii dreptului de candidatiune, și dacă nu i aproba, apoi luatu-a măsuri în asta privință? — 3) Are de cugetu dlu ministru a dispune, că comitii supr. să nu abuzze de puterea lor oficiale și la alegerile viitorie de deputati si astfel să periclitize libertatea alegerilor?

Interpellațiunile se presinta ministriilor concerninti.

Ales. Gubódy întreba pre ministrulu-presiedinte: în care stadiu se află de presinte afacerea junctiunii călilor orientali?

Ministru-presiedinte respunde între altele, că guvernulu va presintă înca asta-di unu proiectu de lege, care stă în legatură cu acestu obiectu. — Interpellantele se dechiara multumitu cu respunsulu și camer'a i'e actu de pre elu.

C. P. Szathmáry presintă unu proiectu de resoluțiune, după care universitatea d'in Clusiu ar avé să se infintieze și deschida înca în anulu scolaru viitoru. Amenea și Em. Henszelmán propune că proiectulu de lege relativu la această universitate să se desbata fără amenare.

Blasiu Orbán presintă unu proiectu de resoluțiune, după care guvernulu ar avé să creeze, chiaru și prin sacrificie, acele midilocole prin cari s'ar potă împedecă emigrațiunea în masa a seciloru în Roman'a. — Tote propunerile se voru tipări și distribui.

M. Jokai dorește a-si motivă propunerea sa prieri, relativă la pertractarea neamenată a proiectului despre organizațiunea cetăților Bud'a-Pest'a. Propunerea se pune la votu și se respinge cu majoritate de 57 voturi.

Ministru-presiedinte propune că proiectulu despre organizațiunea capitalelor să se accepte en bloc.

Col. Tisza protesteză d'in capulu locului contra acestui atentatu îndreptatu contra parlamentarismului.

Ministru de interne V. Tóth presintă doue proiecte de legi, după cari cetățile Bai'a și Hódmezővásárhely s'ar a se dechiară de cetăți libere regesci. — Se va tipări și tramite la secțiuni.

Ministru de comunicațiune Lud. Tisza presintă proiectele de legi despre construirea diferitelor căli ferate. Se voru tipări și distribui.

În fine camer'a trece la ordinea dîlle: propunerea ministrii de justiția, relativă la esmiterea unei comisiuni nouepentru esaminarea procedurii penale. La acestu obiectu vorbescun mai multi deputati, fără că să se aduca vre-unu concludu.

Siedintia se redica la 2 ore d. m.

In cauză redicării Monumentului fericitului „Ioanu Marianu.”

Cand s'a auditu mai întâiu în an 1869 scirea, cum-că pre an 1870. se va fi adunarea generală a asociațiunii transilvane în Nasaudu, întielegenti'a de aici a ținutu mai multe adunări, cari avura de scopu întielegerea imprumutata despre modulu primirei acelei stralucite adunări. Totu atunci s'a ivitu și ideea de a se redică — în un'a d'în dîlele menite pentru ținerea șiedintelor adunării generali a asociațiunii — respectiv d'a se desvelî Monumentulu redicatu la mormentulu fericitului Marianu.

Spre scopulu acestu-a s'a și constituitu unu comitetu, care avu să facă totî pasii că în diu'a statorita să se pota face ceremoni'a descoperirii susu nîmitului monumentu. Pentru securîmea tempului a fostu imposibile procurarea monumentului până la terminulu desîptu neafiandu-se nici gât'a atari monumente. Astfelu lucrulu s'a amenatu, dar' s'a amenatu de atunci și până acum. Caus'a amenarei a fostu independente de comitetu.

În intervalulu de amenare, comitetulu a primitu ratiunile preste banii încursi în favorea redicării Monumentului, le a censuratu și încatu se pote vedé d'în actele ce i-au statu la dispușetiune, le a afiatu corecte. Cu tote acestea nu s'a ținutu competente a le aprobá și a absolvi pre ratiunante, ci dupa ce în șiedinti'a d'în 17. Fauru 1872. s'a decisu că să se puna monumentulu în 2. iuliu a. c., a afiatu cu cale a le retramete ratiunantelî indereptu cu provocarea, că 1. în tempu de 14 dîle de la primirea provocarei să le publice în ore-care diariu romanescu, că asié respectivii contribuitori să-si pota face reflexiunile. Totu odata s'a provocatu: 2. să încasseze sumele elocate la privati și să le transpuna comitetului, ér' 3. cartile cumparate d'în banii monumentului Marianu, să le transpuna la bibliotec'a mariana.

Mai departe s'a decisu că eternizarea memoriei lui Marianu să nu se restringa numai pre langa redicarea unei pietre la mormentu, ci prin crearea unei fundatiuni, carei-a să-si servéca de începutu sum'a restante dupa redicarea pietrei monumentali.

Pentru administratiunea infientandei fundatiuni s'a facutu urmatorulu proiectu de statute:

§. I. Scopulu fundatiunei este eternizarea numelui fostului Vicariu Foraneu gr. cat. alu Naseudului Ioanu Marianu d'în Zagr'a, pentru meritele ce le-a cascigatu pre campulu invetiamentului publicu că directoriu alu școleroru principali normali și conunali ratiionali în fostulu II. regimentu romanu de margine Nro. 17., și în șfer'a administratiunii eclesiastice că vicariu episcopescu foraneu alu Bodnai, ér' în specie că invetiatoriu de economiá și gradiaritu.

§. II. Spre scopulu acestu d'în sum'a adunata prin oferte maritimose până acum se va redică o piatra frumoșă monumentale la mormentulu Vicariului Marianu, éra cu restulu se va face începutu la un'a fundatiune, care va portá numele de „fundatiunea vicariului Marianu.”

§. III. La acésta suma se voru adange ofertele ce voru încurge și pre venituriu pentru susu numit'a fundatiune monumentale.

§. IV. Atátu restulu d'în sum'a încursa până acum dupa redicarea monumentului, cátu și cele ce voru încurge mai tardiu se voru elocá cu asigurare pupilare, séu intru o cassa de pastrare.

§. V. D'în interesele sumei elocate se va da în fie care anu unu premiu séu candu va concede fondulu și mai multe, acelu-a, respectiv acelu pomologi, cari voru documentá că a produsu cei mai multi oltoi prinsî în gradin'a lor.

§. VI. Pentru administratiunea acestei fundatiuni se va alege unu comitetu de cinci insi d'în barbati de eruditiune.

§. VII. Comitetulu se va alege pre trei ani și va avé a primí ofertele, ce voru mai intrá, a le elocá langa cealalta suma fundatiunale, a primí interesele și a impartí premiulu respectiv premiele.

§. VIII. Despre administratiunea fondului și despre impartirea premiului, care se va da pre calea concursului publicu, se voru da ratiucinie în foiele publice natiunali romanesci.

§. IX. D'înre concurenti, cari voru avé acelu-a-si numeru de oltoi de asemenea calitate, se voru preferá invetiatorii poporali romani și d'înre acésti-a fiii de granitari d'în Districtulu Nasaudului.

§. X. De voru fi doi séu mai multi concurenti intru tota asemene, sortea va decide.

§. XI. Numele premiului, respectiv alu premiilor se va face cunoscutu în foiele publice.

§. XII. Comitetulu va avé să faca o carte, în care se voru însemná toti contribuentii de pana acum și cei venituri impreuna cu sum'a contribuita, și datulu de candu a contribuitu, asemenea numele premiilor. — Carte va portá numirea de: „Cartea de onore a fundatorilor monumentului Vicariului Marianu.”

§. XIII. În totu anulu ținendu-se adunare generale, la care se voru invitá pre calea publicitatii diurnalistice toti contributorii, va da unu raportu despre activitatea sa în foiele publice și șocotel'a aretata în §. VIII.

§. XIV. Resiedinti'a comitetului va fi în Nasaudu.

§. XV. Controlulu asupr'a administrarei voru portá di-

rectorii instituteloru de invetiamentu d'în Nasaudu, adeca directoriulu gimnasiale, normale și localu confesionale.

Aducundu-se acéste la cunoscenti'a publica se invita toti onoratiu contribuitori la adunarea generală care se va ținé în 31. marte 1872. în Nasaudu. În acésta adunare se va referá mai pre largu despre tota starea lucrului, se va desbata proiectulu de statute și se va decide despre modalitatea redicării pietrei monumentali. — Cei ce nice nu se voru presentá la adunarea generală, nici nu si-voru face reflexiunile până atunci la adres'a comitetului, se voru considerá că voru a consimfi cu conclusele comitetului de până acum și cu decisiunile adunării generali, cari se voru executá fâra alta acceptare.

Nasaudu, 21. fauru 1872. st. n. *)

Pentru comitetu

Ioachimu Muresianu, presiedinte.

Massimu Popu, secretariu

Deva, în fauru, 1872.

Dle Red! În stim. diariu „Fed.” nr. 13. aparú unu articlu, datatu d'în Uniador'a, 8. fauru 1872., prin care Dlu Aug. Horsia provoca pre corespondintole „unu romanu” d'în „Fed.” nr. 5. că în terminulu celu mai scurtu să-i dovedéca cele afirmate, referitorie la person'a Dsale.

Mi-iéu voia, Dle redactoru, a satisfacé justei pretenșiunii Dsale si fie-mi permisua dovedé Dlu Horsia, că acele cuvinte nu sunt fécúri séu luate d'în ventu, precum binevoiesce a se exprime.

Asta data me marginescu a-i dovedí numai la ce sum provocatu, și pre onore i marturisescu, că eu nu am crediutu și cu mine toti cei-a-lalti romani, că Dlu Horsia s'ar fi dechiaratu comitetulu astfelu, și tocma, pentru-că nu le credeamu, i-am și datu ansa la resfrangerea acelu-a, nu cu intentiune reutaciosă, nedubietandu în caracterulu și șiemintelile lui natiunali.

Deci dar' asecurându-lu i dechiaru totu odata, că acele cuvinte referitorie la person'a Dsale și publicate de mine sunt inventate și exprimate de D. Csáklány, dupa relatiunea Dlu Fagarasiu, în sal'a congregatiunii cottense, unde D. Csáklány depuseșe juramentulu în lim'b'a magiara d'impreuna cu cei-a-lalti a m'ploiatu romanii alesi, candu șiedinti'a comitetului érá degiá disolvata; — en, dara, și cu mine toti cei presenti în conferinti'a romana d'în 31. dec. am auditu mai întâiu cuvintele citate de mine de la D. Petru Fagarasiu, prin urmare nu le am inventatu eu.

Totu acellu romanu.

Lassámu că să urmedie dechiaratiunea Dlu Fagarasiu, publicandu înse numai partea ce se ținé ștrinsu de lucrulu.

Dobr'a, în fauru 1872 st. v.

Dle Red! Domnulu Ciaclanu, dupa ce i-am impartesutu dorirea întielegintiei romane d'în conferinti'a, s'au exprimat cu unu tonu seriosu în urmatorulu tipu: „Domnule Fagarasiu! spune domniloru ce te-au tramisú, că dacă totă întielegenti'a d'în cottu me va provocá în scrisu să abdficu d'în postulu meu, abdficu; și dacă duoi tineri ar subscrie că nu voru primí oficiu în loculu meu, ori în loculu altui romanu, care ar' abdfice, — că-ci sum securu, că acei tineri romani s'au dechiaratu că primindu oficiu în cottu, nu voru lucrá mai multu intru interesulu romaniloru ci alu magiariloru și acésti tineri romani sunt: Horsia și Danila, — apoi dacă e pentru salvarea natiunii, de ce romanii nu pretindusé abdfica și Popp d'în Pest'a, Balomiri, Horvatu, s. a.

Acestu-a e respunsulu domnului Ciaclanu.

Eu am respectatu și pre D. Ciaclanu și pre DD. Danila și Horsia, și în conferinti'a am referatu cele dîse de dlu Ciaclanu fâra a spune numele tineriloru nostri romani, și numai la repetat'a provocare li-am spusu numele. — Martora mi-e tota conferinti'a.

În a adeveru conferinti'a s'au mahnitá adunca pentru acéste cuvinte, dar' nu au crediutu nici de cum că domni Horsia și Danila să fie facutu acea fapta anti-natiunale, ba dlu Draghiciu s'a indignatu și mai tare că D. Ciaclanu aduce în prepusu pre teneri bravi cunoscuti d'în trecutulu lor.

D'în parte-mi nu am potutu referá mintiuni, pentru-că a școrni d'în ventu lucruri de acéste nu e cu potintia.

Cetindu respunsulu celu fortiatu, intortocatu și mistificatoriu alu Dlu Ciaclanu cátra dlu Horsia, d'în care ori si cine pote pricepe, că dlu Ciaclanu nu respunde directu la cuvintele citate de unu romanu d'în Dev'a publicate în Nr. 5 alu „Feder.” că nu sunt adeverate și că nu le-au dîsu, ci dîce simplu „tote sunt fécúri ce audi de mine” — deci, se pote pricepe că cine táce consimte, — deci nu-su fleacuri inventate de mine, ci rostite d'în gur'a dlu Presiedinte alu șcaunului orfanalu înca în momentulu acelu-a dupa ce au depusu juramentulu solemnu că oficialu nou, — un'a me miru de dlu Horsia că au luat în bani șunatori respunsulu dlu Ciaclanu, și în corespon-

*) Onorab. Redactiuni a celorlu lalte diuarie romanesci sunt rogare, cu tota știm'a, că intru interesulu causei, să bine voiesca a publicá în coloneleloru acésta incunoscentiare d'impreuna cu statutele.

dinti'a dsale mai adauge că sunt înventiuni de ale pilaritielor.

Acésta dechiaratiune o întarescu cu propri'a mea subscriere.

Petru Fagarasiu, m. p'

D'în Capitalea Comitatalui Dabáca, în fauru 1872.

Dle Red! În nr. 14. alu pretiutului diurnalulu „Federatione” se școla în publicu unu invetiatoriu d'în tractulu Lusierdiului cu tota ambițiunea și aroganti'a innascuta unu omu semi-doctus și punendu de o parte șentiulu de onore, calumnédia în publicu pre unii omeni, cari atátu în speciale cátu și în generalu, fâra picu de partfalitate percurgu cursulu lor, și cu deosebire candu e vorb'a de caus'a natiunale, școlara și religioniara; dîcundu: „că pre densulu nemicu l'interesédia mai tare, decátu starea școleroru confesionale, — e bine, dacă șemte astfelu precum dîce.

Eu înse dîcu, că pre unulu cá acelu-a, care asserédia atâtea neadeveruri, precum face autorulu corespondintiei numite, nu caus'a școlaria, ci marsiav'a poșta de a cleveti și calumniá presuperiorii șei l'interesédia a face d'în caus'a privata cá să patimesca caus'a natiunale. — Dîce acelu D. invetiatoriu, că în tractulu Lusierdiului a fostu invetiatoriu binecualificatu, pre cari preotii tractuali i-au isolatu și persecutatu d'în acelu tractu, între cari amentesce pre unu invetiatoriu fostu în parochi'a Stoian'a I. Imbuzanu, care pentru immoralitate și escesu neaudfitea fostu eliminatu d'în Gimnasiulu Clusiuului, neavendu acum ce mai face, a crediutu că va mai poté înca vegetá între omeni de șciintia, dupa finirea preparandiei, a pasitu de invetiatoriu în Stoian'a, dupa ace'a s'a asentatu la armata, mai incolo s'a obtirusu de șcrietoriu la Catastru, de aici înca lu vedemu caditu, pote pentru cualificatiunea cascigata prin atâtea deșregatorie, — pre unulu cá acestu-a nu-lu potemu numi de bine-cualificatu, care neconstante trece prin atâtea; ba positive șciu, că și advocatu alu causeroru desperate înca s'a numitu, culegundu pițule de la biștii romanasi, amagindu-i cá li-va portá procesele cu șucesu cfavorabilu.

Șciintia pote avé cine-va, înse dacă regin'a mintei întielectiunea i lipsesce se asemene cu brandi'a cea buna d'în fole de . . . Trece apoi șcornitoriulu cu laud'a la unu altu invetiatoriu, care de presinte este în funcțiune în Cublesiu, dîcundu: „că preotulu d'în Cublesiu lu persecutédia, pentru cá să lu înlocușca cu unu consengénu alu șeu.” — nici nu m'ar prinde mare mirare, dacă pre unulu cá acelu-a nu numai d'în parochi'a s'a l'ar permut', ci pentru totdeun'a ar' meritá să fia ștersu d'în catalogulu invetiatoriloru, candu acelu invetiatoriu tota noștea pre la jocuri cu fiacii comuni pre la șiedietori cu pip'a în dînti, adaptandu canii șatului și alegandu susu în diosu si-afia placeresca sa, a carei urmări spre demustrare la lume și spre rusniarea și demintirea șcornitoriului articlului memoratu au fostu, că acelu bine-cualificatu inv. d'în Cublesiu a deșloratu una copila nevinovata, de care până la morte a nu se despartí s'a dechiaratu înainte comissariului investigatoriu esitu în acésta caus'a șandalosa.

Apoi dle inv. d'în tractulu Lusierdiului! unde ti-a fostu șentiulu de onore candu ti-a plesnitu prin creeri a atacá pre unii preoti ba și pre Ven. Ordinariatu pentru astufeliu de colegi ai D'ale. Spune-ni și ace'a, că ore în acele școle, unde, feri Domne! ar' fi inv. că acésti-a, propasf-aru prunciu în șciintia? dar' înca în moralitate, carea e bas'a șciintieloru? mai incolo spune-ni acea, că ore preotii aru fi caus'a ștagnarei progresului cu asemenea Inv. binecualificati în immoralitate? Eu dîcu că și preotii, pentru ce i șuferu și li lasa cale largá la desfrânari, etc. — Dîci înca și ace'a: „că invetiatorii binecualificati si-cunoscu detorintiele” dar' acésti-a înca si-au șciutu și implinutu detorintiele amesuratu cerintiei Oficiului lor de crescutori?

Dle inv. mi am ținutu de crima a retacé asemenea școrniture, calumnii, insulte și nedreptáti aruncate d'în parte-ti asupr'a numitiloru preoti, cunoscutu și șciindu cá acei preoti, candu e vorb'a de cultivarea noiei generatiuni și de caus'a școlare șufletulu si-aru pune, departati fiindu de veri-ce interesu marsiavu.

În articulu D'ale, dacă vei crede, că ai facutu ce-va șervitiu placutu cu i-va, forte te însieli, ba d'în contra, ti-ai aretatú delibitate ș intellectualu; am dorí înse cá să essi de dupa culisse să-ti vedemu penele, și înca să nu te mai numesci ceea ce re vera nu esti, ad. „invetiatoriu” a caroru înalta misiune e cá generatiunea frageda să o adape cu nectarulu cunoscentieloru șpirituali și a o desvoltá intelectu-alminte și moralmente, dar', éra-si dîcu, că nici decum prin eșemple, precum sunt ale colegiloru D'ale.

Gregoriu Puscariu

Societatea pentru fondu de teatru.

Conformu conclusului adusu de comitetu, adunarea generala a Societáti pentru fondu de teatru romanu se va ținé în orasiulu Satu-Mare.

la 1 și 2 maiu

an. c. calind. nou.

Past'a, d'în șiedinti'a comitetului, ținuta la 29 fauru 1872.

Dr. Iosifu Hodosiu,

presiedinte.

Iosifu Vulcanu,

secretariu.

VARIETATI.

*(Mormentulului Gül-Baba.) La ordinul guvernului turcescu in Bud'a a sosit unu demnitaru inaltu turcescu d'in tagm'a calugaresca, pentru a visita monumentulu lui Gül-Baba si mosee-a (beseric'a) cea mica de pre colinulu Roselor (Rosenhügel); ma departe pentru a se consulta despre restaurarea acelu-a cu unu barbatu de specialitate si apoi a refera guvernului seu despre spessele necesarie. Dupa cum se vede d'in unu desemnu adusu de acelu demnitaru, la infrumetsiare se va lua in consideratiune mai alesu cupul'a, care se va auri. Cu respectu la infrumetsiare cetatii Bud'a-Pest'a, numitulu demnitaru se pronuncia ca guvernulu turcescu, d'in pietate cãtra Gül-Baba va restaura mormentulu acelu-a amesuratu demnitatii capitalei Ungariei.

(Bibliografia); „Instruțiune” pentru invetiatorii de la scolele centrale alle reuniunii granitieresce d'in fostulu regimentu I. privitoria la tractarea cartiloru scolastice compuse la insarcinarea comitetului administratoriu de fondulu scolasticu allu fostiloru granitieri regim. rom. I. de Vasiliu Petri professoru preparandiale. — Motto: „Poterea invetiatorului jace in metodu seu.” Sabiu, Tipogr. S. Filciu (W. Craft.) 1872.

Acesta carte este, precum se vede, scrisa pentru invetiatorii de la scolele supuse conducerii comitetului adm. fond. scol. allu fostiloru granitieri d'in reg. rom. I. cu tote acestea, sciindu cãta lipsa ducut invetiatorii rom. de atari indreptarie metodice, o recomandãmu cu caldura sperandu ca nu va fi unu singuru invetiatoriu rom. care se nu grabesca a si-o procurã. — Cartecic'a este de 6 1/2 cole = 120 pag. tiparite cu lit. merunte si desu. Unu esemplariu consta 50. cr. v. a. era tramisu cu post'a 57. cr. De la 10 esemplarie se dã unulu rabatu. Se afla de vendiare la autoriulu in Sablin, Reispargasse Nr. 330. si se pote trage de a dreptulu sean prin librariile cunoscutu.

Opusiorulu cuprinde, a fara de intruductiune in carea se recumenda cartile necossarie pentru a) mau'a scolariloru b) pentru invetiatorii insi-si, urmatoriele tractate metodice 1. tractarea abcedariulu, 2. tract. cartii de lectura, 3. tract. gramaticii, a ortografiei si a stilului, (gramatic'a, ortograf. stilu. Epistole scurte d'in vietii scolariloru, — gradinariulu, etc.) 4. scrisulu frumosu, 5. tract. computulu si a geometriei 6. tract. obiectelor reale (geograf. istor. — istor. natur. — fisica) si in fine unu adausu ce cuprinde: 1. tipulu unei scole bune, 2. unu essamenu de vera intr'una scola elem, d'in Elvetii'a.

Acesta cartecica D. autoru au tiparitu-o pre spesela sãlle si numai in 1000 de esemplaria, pre candu trebuia cellu pucinu de diece ori atãtea. Red.

(Bibliografia.) A estu de sub pressa „Dialogu Germanu-Romanu,” cuprindendu o mare colectiune de tote dicerile celle mai necesarie, precum si conversatiuni; pentru institute si studie proprie de J. Stahl professoru, fostu translatoru municipalu. Pretiulu unui esemplariu unu francu. — Asemenea recomanda operele sale: „Manualu de corespondentia comercialu” in limba romana si germana, pretiulu unui esemplaria 2 sfanti. „Junele corespondentiu comercialu” in limba germana si francesã, pretiulu 2 sfanti. — Aceste carti se vindu la autoru in Bucuresci, Strad'a Sielariloru Nr. 14, vis-a-vis de Hotelu Fieschi, 1-iu etagiu, precum si la D-ni librari.

Sciri electrice.

P r a g a', 14. marte. Diariile cehe indemna reuniunile de aici, cã esprimandu multumita lui Cosiutu pentru intrevenirea lui in cestiunea celica, se-lu roge a se rentorce in Ungari'a

B u c u r e s c i, 14. marte. Camer'a acceptã cu majoritate mare proiectulu guvernului, relativu la modificarea legii de armata d'in 1868.

P a r i s u, 14. marte. Adunarea nationala votã asta-di legea contra' internationalei, si mane va incepe desbaterea a supra' bugetulu.

P i s a', 14. marte. Asta-di avu locu immormentarea lui Mazzini, la carea participara 12.000 persone, iure cari au fostu studinti, deputatiuni d'in mai multe provincie si comune, reuniuni de ale lucratoriloru si murari liberi. Ordinea fu eminentu.

B e l g r a d u, 14. marte. Reginti'a inteti la Porta in modu categoricu evacuaru locuriloru Mali-Zwornik si Sakar, cari de jure sunt proprietatea Serbiei inca d'in anulu 1833. De asemenea se intetiese si junctiunea calii ferate la Alexinatz seu la Iovankova-Klissura.

C o n s t a n t i n o p o l e, 14. marte. E probabilu ca la dorinti'a Serbiei turcii voru parasã Mali-Zwornik-ulu si Sakar-ulu, seu aceste locuri se voru supune juridictiunii serbesce. Se pare ca Port'a mai curundu se va decide in inticlesulu d'antãiu.

V i e n a', 15. marte. Foi'a „Wiener Zeitung” publica in editiunea sa de asta-di una patenta imperatesca, datata d'in 13. l. c., care dissolve diet'a boema, publica inceperea neamenata a alegeriloru noue, si noua dieta a Boemie o conchiamã pre 24. aprilu a. c.

L o n d r a', 15. marte. Respunsulu Americi in cestiunea Alabam'a constata, ca America nu pote renuncia la pusetiunea sa ocupata in memorandu.

Propriet., edit. si red. respundiet.: **ALES. ROMANU.**

Azienda Assicuratrice

reg. privil.

d'in TRIESTU,

este institutul celu mai vechiu de assecuratiune in Austro-Ungari'a, sustã de la an. 1822,

ipotec'a i se urea la optu milione florini,
implinesce totu felulu de assecuratiune:

- a) in contr'a focului: de edificiu, obiectu mobilu, ma'ina, totu felulu de manufacture, deposite de gran si victualie;
- b) in contr'a grandinei: pre langa restitutiune completa a valorei obiectelor ass curate dupa est-mareu danner;
- c) pre vieti'a omului: dupa tote modurile si combinatiunile ava-tagiose, ca: **assecurari pentru casari de morte**, dupa cari capitalulu assecuratu, numai dacãtu dupa morte se plateste celulu assecuratu, **assecurari reciproc** — mai cu semu intre barbatu si socia — dupa cari sum'a assecurata, ramasi dacãtu dupa morte, veg unei parti se solvesce celei remase in vietia; **inzestrari pentru copii**, precum si **assecurari si pensiiu pentru presencasasapitoru si a bezantatoru**;
- d) **insotiri reciproc de supravietuire**;
- e) **in contr'a intemperatiuniloru neacceptate**, cari potu ajunge corpulu si vietii omului. Pretiurile de rebonificare (premie) a aziendei se bazeza pre experientiã de 50. ani si amesuratu periceloru casulu s'a calculatu cãtu se pute mai lefianu, adeca astã, ca astellu de obiectu, cari delocu seu numai in una mesura forte mica sunt espuse pericelini de focu se punu si se considera in rubrica separata; afara de acestã economii si proprietarii mai mari voru ave parte de favore osebita. Premie de assecurari pre vietia, dupa statea respectivoru, de la inceputu au fostu cu 5-6 la suta mai efice ca la ori care alta societate. Dunele intemperate se lientdeza fara amenare si se plateste numai de cãtu. Informatiuni mai cu de amantulu dau filialele „Aziendei”, cari se afla in fia care locu mai insemnatu. Unde inca Azienda nu are astellu de filiale, se voru constitui, ofertele sunt a se indrepta la reprezentanti'a Aziendei pentru Ungari'a in Pest'a.

Representanti'a Aziendei assecuratrice reg. priv. pentru Ungari'a.

Lichtenberger-Thaly.

(1-5.)

Feriti-ve de speculanti amagitori!

Intre multe anuociuri, mai alesu cele de orologie, sunt unele prea pompose si compuse cu intentiune de a prinde in cursa pre locnitori de la tiera (provinciali). Ori si cine dar' intru interesulu seu propriu foresca-se de a cumperã orologiele pentru cari vendiatoriulu nu pote dã garantia de ajunsu. Orologiele cum perate la mine se potu totu-de-nu'a si dupa placu au a mi se returnã, au a se schimbã cu altelu, una dovedã acestã despre cea mai exactã soliditate.

MINUNELE DILELORU NOSTRE

sunt orologiele prea-bine regulate, cari se vendu cu reversale de garantia pre 2 anni; acele se vendu, precum se pote vedã mai la valle, cu pretiuri forte mica, numai cã trecerea loru se fa mai mare. Deci, nimene se nu scape ocaziunea binevenita de a se prevedã cu unu asemenea obiectu atiu de trebuitiosu pentru fiescu-care casa.

Pentru tote orologiele se garanteza cã la orologieru.

- 1 orologiu frumosu cu capsula de bronzu si cadranulu emailatu f. 1.30
- 1 cu cadranulu de porcelanu emailatu f. 1.60
- 1 cu sunaria (care bate) f. 2.80

Ori care d'in aceste, impreunatu cu desceptore, 20 cr. mai multu.

- 1 orologia, formatu mare, frumosu lucratu, cu cadranu de porcelanu f. 2.50 pãna la f. 3.20
- 1 acelu-a-si preafinu ornatu, cu desceptore f. 3.90, 4.50
- 1 orologiu cu pietra fina pre parte anterioru, cadrelu aurite seu cu gravure de arte elvetice, tote cu desceptoriulu, unulu f. 5, 8, 7, 8
- 1 orologia de salinu d'in bronzu cu recipientu si postamentu, unulu f. 2-2.60
- 1 orologiu mare f. 3.20-4.50
- 1 or. lozin anglizescu de calatoriu, cu desceptoriulu, care de siguru cu te lasa a dormi. — cu teca f. 5.
- Orologie elvetiane de pusunariu, bine regulate, cu garantia pre doi' ani, forma prea-frumosa, d'impreuna cu catena de auru-nou** f. 4.50
- Unu adaveratu ornamentu pentru fia-care' salonu sunt renuntemele orologie vienesce cu pendulu, cu rotatoriulu de 8 dile, in fiaa cutia finosã si de 30 degete de lungã; 1 bucatã cu rotatoriulu 19 fã., 1 bucatã cu batatoriulu f. 28.

Orologie anglice de pusunariu

cu machina de nicolu seu de precisiune, garantia pre 5 ani, aceste sunt cele mai sigure orologie fabricate pãna acum.

- 1 Cronometru cilindricu f. 9.50
- 1 auritu prin focu f. 10.50
- 1 Ancora cu sticla de cristalu f. 10.50
- 1 auritu f. 11.—
- 1 cu capsula duplicu, savoneta f. 14.50
- 1 acelu-a-si auritu f. 14.50
- Orologie duplicu americane cu machina duplicu, cari mai inainte nu costatu f. 18.—
- f. 40, acum numai f. 15.50
- Ancore pompose cu sticla de cristalu f. 15.50
- Orologie anglice de artã cu machina filigrana, forte fina si cu multa ostentatiune lucrata, 1 bucatã f. 28.—
- 1 Remontoriu (fara chislu) f. 12.50
- 1 sortu cea mai fina f. 14.—
- 1 ancora de cele mai noue, cu sticla de cristalu duplicu, incãtu se pote vedã constructiunea fara a se deschide orologiulu f. 10.50
- 1 aceea-si, ancora mai fina f. 18.50
- Orologie pentru dame, fine si elegante f. 12, 15, 18.

Totu felulu de orologie vechie, si cele ce aici nu sunt insirate, se vendu mai eftinu decãtu ori unde aiureã. Unu orologia de sore, bine regulatu cu compasu, in formatu de pusunariu, si dupa carele se potu regulã tote orologiele mecanice, costa numai 25 cr.

Catene de orologie de auru talmi.

façonulu celu mai nou si mai pomposu, pre cari catenele de auru genninu nici intr'o privintiã nu le intrecu, de ora-ce sunt acuratu imitate in façonu si nici-odata nu-si perdu coloreu aurulu.

- 1 bucatã scurte cu 70, 80 cr. f. 1.20-50 cr.
- 1 preafinu lucratu f. 1.50, 2, 2.50 si f. 3
- 1 catena lungu de gramadi, venetiane, f. 1.80 si f. 2
- Medallione de cea mai frumoasa specie cu cãtu d'in argintu de 13 probe cu cãtu f. 2.50
- 1 bucatã scurte, preafinu lucratu, cãtu f. 2.50 si f. 3.50
- 1 catene de argintu genninu, de 13 probe, aurite prin focu f. 3.50, 4.—
- 1 catene lungu de gramadi de 13 probe, gennine, f. 5.50 si f. 6.50
- 1 lagatura eternatorie de orologiu cu 6 obiecte diferite de bijaterie 60 cr.

Se potu capetã numai in noulu si marele

Bazaru de ornamente alu lui A. Friedmann in Vienn'a, Praterstr. Nr. 26.
vis-a-vis de teatrulu Carolu.

Tote marfurile, cari nu voru conveni O. DD. emperatori, au se voru reprimi au se voru schimbã cu altelu, ceea ce dovedesce soliditatea cea mai exactã.

Ornamente eftine pentru domne si domni

Ornamentele d'in metalu nou (auru nou seu auru talmi) facu da prisosu pre cele gennine, pentru ca aceste none fabricantiu nici in colore acelu in forma (façon) — nu oedu celoru mai gennine, apoi este de insemnatu, ca nu costa nici a patra parte d'in pretiuna ce se dã numai pentru form'a (façonulu) celoru gennine, deci urmeza de sine, ca se pote mai a dese oi cumperã ceea ce este mai nou si mai modernu. Insu-si cunosctoriulu pote fi amagitu cu acestea, atãtu sunt de bine imitate.

Cele mai noue ornamente,

dupa form'a cea mai modernã, fabricate d'in auru nou, carele pastreza coloreu auru si prin urmare semenu de minuce cu ornamentele gennine, cu pietre imitate, seu cu emailu dupa cum cere façonulu.

- Brosie** (sea) fine, 1 buc. 40, 60, 80 cr. f. 1. preafinu, 1 f. 1.50, 1.80, 2-2.20.
- Cercei**, Gai 1 perechiã 50, 80 cr. f. 1. preafinu f. 1.50, 2, 2.50.
- Garniture intregu, ace si cercei** 80 cr. f. 1.20, 1.60; preafinu urate f. 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5.
- Bragiete**, fine, 1 buc. 50, 80 cr. f. 1. pr. afine f. 1.50, 2, 3, 3.50.
- Coliere preafinose**, 1 buc. 90 cr. f. 1.20 pãna la 1.50.
- Medallione**, fine, 30, 40, 60 cr. preafinu 80 cr. f. 1, 1.50 cr.
- Inelle preafinose**, cu osabite pietre imitate, 1 buc. 30, 40, 50, 60, 80 cr. f. 1.
- Catene de orologie** pentru domni, scurte 50, 80 cr. f. 1, 1.50, 2
- Catene de gramadi**, fine, façonu venetianu, f. 1.40, 1.80, 2.
- Ace pentru d-mni. 20, 40, 80 80 cr.
- Bumbi la camasia**, 1 buc. 10, 15, 20, 30 cr.
- Bumbi la maneece**, 1 par. 20, 30, 40, 60, 80 cr.
- Bumbi la guleru** 5 si 10 cr.
- Garniture intregu, bumbi la camesie si maneece**, 50, 80 cr. f. 1, 1.50.
- 1 lagatura de eternatorie de orologie 60, 80 cr. f. 1.
- Inelle de auru genninu** cu pietre f. 1.50, 2, 2.50.
- Catene de argintu**, de 13 probe, aurite prin focu, scurte f. 3.50
- Catene lungu de gramadi**, totu de 13 probe, f. 6, 7.
- Medallione de argintu**, 13 probe, aurite in fia si emailate f. 2.50, 3.

Ornamente fine de briliante.

Insu-si cunosctoriulu pote fi amagitu prin aceste ornamente cuprinse in argintu, prevedutu cu substratu auritu si cu acu, briliantele (diamanti) imitate sunt de cristalu de munte, sunt toctitu, carele nu perde vietu focu, sunt si alte imitatiuni de pietre pretiose.

- 1 Brosiu f. 4, 5, 6.
- 1 perech. Cercei f. 4, 5, 6.
- 1 par. bumbi de camesie f. 2.50, 3.50, 4.50.
- 1 acu pentru domni f. 1.80, 2.80, 3, 4.
- 1 inelle cu briliante d'in auru f. 1.20, 1.50, 2, 3.
- Cruciliute, inime**, a se portã la gutu, f. 2, 3, 4.

Marfurile insemnate mai sus cu pretiurile si calitatea numita sunt de vendiare numai in depositoryulu subsemnatulu. Listele pretiuriloru pentru tote obiectele se dau gratuite. Va interesã pre ori s. cine a avu unu esemplariu.

A. FRIEDMANN in Vienn'a, Praterstrasse Nr. 26.

[10-2-12]